

ПОСИЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТА РЕГУЛЯТОРНОЇ СПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ У МЕЖАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Національний банк України отримав підтримку від Європейського Союзу з посилення власної інституційної та регуляторної спроможності. Йдеться про проєкт Twinning, який стартував 1 жовтня 2020 року.

Юридичним підґрунтям проєкту є грантовий контракт, укладений між Європейською Комісією та об'єднанням центральних банків Польщі (Національний банк Польщі, головний партнер) та Литви (Банк Литви, молодший партнер).

Проєкт фінансується коштами Європейського Союзу на суму близько 1 млн євро. Він триватиме до червня 2022 року. У межах проєкту будуть проведені тренінги, надання консультативної та іншої допомоги за чотирма напрямками:

- ➔ розвиток підходів до банківського нагляду;
- ➔ впровадження системи миттєвих платежів;
- ➔ удосконалення стратегічного планування в центральному банку;
- ➔ удосконалення процесу європейської інтеграції та міжнародного співробітництва центрального банку.

Загальна мета Проєкту – зробити внесок у макроекономічну стабільність України шляхом інституційного зміцнення Національного банку України та побудови надійної банківської та платіжної інфраструктури.

Окрім польських та литовських експертів консультативну допомогу надаватимуть представники Європейського Центрального Банку, центральних банків Греції, Угорщини, Нідерландів, Португалії та Швеції.

Наразі всі заходи в межах Проєкту відбуватимуться віддалено через пандемію COVID-19.

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ

Павел Самецькі,
лідер Проєкту,

радник Президента Національного Банку Польщі

Павел Самецькі має значний досвід у галузі економіки та банківського сектору (включаючи архітектуру платежів, банківський нагляд, управління змінами, стратегічне планування), здобутий упродовж багатьох років роботи в Національному Банку Польщі.

Павел народився в місті Лодзь у 1958 році. Є доктором економічних наук. Він був заступником міністра фінансів Польщі (1997–1998), заступником держсекретаря в Управлінні Європейської інтеграції (1998–2002), Європейським комісаром із регіональної політики (2009–2010). Павел Самецькі був членом Правління Національного Банку Польщі (2004–2009 та 2014–2020).

Віле Урбонене,
молодший лідер Проєкту,

експерт Проєкту за напрямом удосконалення міжнародного співробітництва центробанку, директор Департаменту міжнародних відносин Банку Литви

Віле Урбонене володіє відмінними знаннями політики та нормативних актів Європейської системи центральних банків, а також має значний міжнародний та лідерський досвід, здобутий на посаді керівника Департаменту міжнародних відносин Банку Литви.

Вона є ключовою особою, відповідальною за участь Банку Литви в євросистемі, Європейській системі центральних банків та в процесі прийняття рішень в межах ЄС, а також за співпрацю з міжнародними фінансовими інституціями та іншими центральними банками.

Віле Урбонене здобула магістерський ступінь за напрямом "право" та "бізнес-адміністрування". Є членом Комітету міжнародних відносин, економічного і фінансового комітетів, Нордично-балтійського валютного та фінансового комітетів Європейської системи центральних банків.

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ

Дмитро Сологуб,
лідер Проєкту від країни-бенефіціара,

заступник Голови Національного Банку України

Дмитро Сологуб має відмінні знання у сферах міжнародних відносин, монетарної політики, макропруденційної політики для забезпечення фінансової стабільності, економічного аналізу, збору та аналізу статистики, звітування та дослідження. Також має значний досвід, здобутий під час роботи в постійному представництві Міжнародного Валютного Фонду в Україні.

Дмитро Сологуб здобув ступінь магістра за напрямками "економіка" та "теоретична економіка". Із 2015 року є заступником Голови НБУ та членом Правління Національного банку України. Має досвід у багатьох напрямках економіки, здобутий під час роботи в НБУ, міжнародних фінансових інституціях та в банках.

Даріуш Левандовскі,
постійний Радник Проєкту,

експерт Міжнародного департаменту
Національного Банку Польщі

Даріуш Левандовскі має значний досвід у розробці та впровадженні міжнародних нормативно-правових актів за різними напрямками роботи центральних банків, особливо банківського нагляду та фінансової стабільності. Він брав активну участь у процесі трансформації банківської системи Польщі, зокрема модернізації та адаптації банківського нагляду до найкращих міжнародних практик.

Даріуш Левандовскі здобув ступінь магістра за напрямом "фінанси та статистика" та сертифікат за програмою "виконавче управління". Має більше 28 років професійного досвіду роботи в центральних банках, зокрема в галузі банківського нагляду, фінансової стабільності, міжнародної співпраці та управління ризиками. У 2018–2019 роках він був постійним радником проєкту Twinning, присвяченому посиленню інституційної спроможності Національного Банку Республіки Білорусь.

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ

Володимир Кучин,
партнер постійного Радника
Проекту,

начальник Управління європейської інтеграції
та міжнародних програм Національного
банку України

Володимир Кучин має багаторічний досвід у сфері міжнародних відносин, здобутий під час роботи в уряді та Національному банку України. Він обіймав посаду заступника Голови Торговельно-економічної Місії в Посольстві України в США.

Володимир Кучин здобув ступінь магістра за напрямками "економіка та банківська справа" та "прикладна математика". Крім досвіду в сфері міжнародних відносин, має досвід у сфері державних фінансів та управління ними, а також лідерський досвід.

Еріка Балайкене, лідер
компоненту "Розвиток
підходів до банківського
нагляду",

голова Відділу банківського нагляду
Банку Литви

Еріка Балайкене має значний досвід у сфері банківського нагляду, зокрема в організації виїзних та невиїзних перевірок, організації процесу SREP за нормативними актами Європейського Союзу, Європейського органу з банківського нагляду, Єдиного наглядового механізму та підготовки відповідних звітів. Загалом має понад 22 роки досвіду в сфері банківського нагляду.

Еріка Балайкене має ступінь магістра за напрямом "менеджмент". Вона була лідером проекту Twinning у Національному Банку Республіки Білорусь (2018–2019) за напрямом банківського нагляду. Еріка Балайкене представляє Банк Литви в міжнародних інституціях: Європейському органі з банківського нагляду та мережі єдиного наглядового механізму Європейського Центрального Банку. Крім того, вона брала активну участь в інтеграції Литви до Банківського Союзу ЄС.

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ

Роберт Клепач,
лідер компоненту
"Упровадження системи
миттєвих платежів",

заступник директора Департаменту платіжних систем Національного Банку Польщі

Роберт Клепач має значний досвід у формуванні політики регулювання та розвитку платежів. Є співавтором нормативно-правових актів щодо правил бухгалтерського обліку, систем міжбанківського клірингу та розрахунків, а також брав участь у реформі платіжних систем.

Роберт Клепач здобув ступінь магістра за напрямом "економіка", "польсько-голландські європейські дослідження" та "банківська справа". Має понад 30 років робочого досвіду в сфері платіжних систем. Був лідером напрямку розвитку платежів у проєкті Twinning у Національному Банку Республіки Білорусь (2018–2019), був долученим до проєкту Twinning у центральному банку Грузії, а також брав участь у попередньому проєкті Twinning у Національному банку України (2009–2011).

Гітауте Песецайте Кібіцкене,
лідер компоненту
"Удосконалення стратегічного
планування в центральному
банку",

голова Відділу управління ефективністю Банку Литви

Гітауте Песецайте Кібіцкене має досвід та знання щодо управління процесами впровадження систем оцінки ефективності, а також щорічного планування заходів та бюджету.

Гітауте Песецайте Кібіцкене має ступінь магістра за напрямом "управління бізнесом". Вона відповідає за стратегічне планування, контроль виконання, оцінку ефективності та управління змінами в Банку Литви. Є членом Комітету організаційного розвитку Євросистеми та членом неформальної мережі Стратегічного планування та Співробітництва в Євросистемі.

ЛІДЕРИ ПРОЄКТУ

Томас Чишак, лідер компоненту "Удосконалення процесу європейської інтеграції та міжнародного співробітництва центрального банку",

заступник директора Міжнародного департаменту Національного Банку Польщі

Томас Чишак має знання та досвід у сфері міжнародних відносин та європейської інтеграції. Він є відповідальним за співпрацю з Європейської системою центральних банків, а також інших інституцій та органів ЄС.

Томас Чишак має ступінь магістра за напрямом "економіка". Він є експертом у сфері міжнародної співпраці, маючи понад 22 роки професійного досвіду. Є заступником члена економічного та фінансового комітету, членом структур Європейської системи центральних банків, а також учасником засідань Ради Європейського Центрального Банку. Томас Чишак брав участь у попередньому проєкті Twinning у Національному банку України (2009–2011), був експертом у програмі Європейської системи центральних банків, присвяченій інституційному зміцненню Національного банку Сербії (2011–2013).

КОРОТКИЙ ОПИС ЧОТИРЬОХ КОМПОНЕНТІВ ПРОЄКТУ TWINNING

Опис компонентів

Компонент 1(A):

Подальше впровадження Основних принципів ефективного банківського нагляду Базельського комітету

Обов'язковий результат, який має бути досягнутий у межах цього компоненту, визначений як "упровадження Основних Базельських принципів ефективного банківського нагляду та законодавства ЄС щодо вимог до капіталу в сферах: здійснення оцінки достатності внутрішнього капіталу (ICAAP); оцінки достатності внутрішньої ліквідності (ILAAP); профілю ризиків банків за допомогою процесу наглядових перевірок та оцінки (SREP)". Для його досягнення експерти розроблять рекомендації для започаткування та впровадження ILAAP, вони також допоможуть удосконалити Положення про SREP та розробити Положення про ILAAP відповідно до методології Європейського органу банківського нагляду. Також будуть організовані тренінги та семінари, присвячені впровадженню ILAAP, ICAAP та SREP. Положення про SREP (включаючи ILAAP, ICAAP та комплексну оцінку ризику) тестуватиметься в трьох пілотних банках, що входять до SREP. Експерти нададуть рекомендації для розвитку процесу банківських виїзних перевірок. Під час роботи за цим Компонентом заплановане також ознайомлення з практичними аспектами процесу SREP у Литві.

Відповідальні за Компонент 1(A): Банк Литви (лідер компоненту та декілька експертів із Банку Литви). Крім того, участь у деяких заходах візьмуть експерти з центральних банків Нідерландів та Греції.

Компонент 2(B):

Система миттєвих платежів

Обов'язковим результатом компоненту є "розроблення моделі миттєвих платежів в Україні, її архітектури та дорожньої карти впровадження цієї моделі". Щоб досягти цього, експерти надаватимуть підтримку НБУ у виборі оптимальної моделі для обробки миттєвих платежів в Україні за стандартом ISO 20022, а також організують тренінги, присвячені технічним аспектам обраної моделі.

Крім того, заплановано також проведення експертного форуму для обміну точками зору та презентації найкращих практик архітектури миттєвих платежів у національних системах країн-членів ЄС. Також відбудеться обмін досвідом із Національними Банками Польщі та Угорщини для презентації практичних аспектів і функціонування двох різних систем для обробки миттєвих платежів. Усі заплановані заходи нададуть можливість розробити дорожній план для впровадження моделі та створення інфраструктури для обробки миттєвих платежів.

Відповідальні за Компонент 2(B): Національний Банк Польщі (лідер компоненту та декілька експертів з Національного Банку Польщі). Також участь у заходах у межах цього компоненту візьмуть експерти з центральних банків Угорщини, Литви, Європейського Центрального Банку та Національного Клірингового Дому Польщі.

КОРОТКИЙ ОПИС ЧОТИРЬОХ КОМПОНЕНТІВ ПРОЄКТУ TWINNING

Опис компонентів

Компонент 3 (C):

Інституційне посилення шляхом створення інтегрованої системи стратегічного планування, виконання та моніторингу, процесної моделі планування й управління

Обов'язковим результатом компоненту є "впровадження в Національному банку України процесної моделі планування та управління, зокрема системи управління ефективністю". Щоб досягти цього, експерти презентують найкращі практики та свій досвід щодо бізнес-процесів центральних банків. Також вони розроблять рекомендації для подальшого удосконалення існуючої моделі стратегічного планування та процесного управління в НБУ.

Також заплановано проведення семінару для обговорення найкращих практик та досвіду автоматизації у процесі стратегічного планування, ключових показників ефективності, моніторингу та звітування. Із допомогою експертів співробітники НБУ підготують рекомендації щодо початкових функціональних вимог для автоматизації обраних процесів. Також відбудеться експертний форум, присвячений стратегічному управлінню у державних органах (включаючи стратегічне планування, управління бізнес-процесом, управління ефективністю).

Відповідальні за Компонент 3 (C): Банк Литви (лідер компоненту). Також у заходах у межах Компоненту візьмуть участь експерти з центральних банків Португалії та Швеції.

Компонент 4 (D):

Посилення функції міжнародного співробітництва та інституційної спроможності Національного банку України в сфері європейської інтеграції України

Обов'язковий результат, який має бути досягнутий у межах цього компоненту, визначений як "удосконалення процесу міжнародного співробітництва Національного банку України, зокрема в сфері імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС". Для його досягнення експерти обмінюються знаннями та практичним досвідом щодо загального процесу інтеграції до ЄС та Європейської системи центральних банків. Експерти поділяться з фахівцями НБУ знаннями та практичним досвідом центральних банків Польщі та Литви у співпраці з міжнародними фінансовими інституціями та підготують рекомендації стосовно удосконалення міжнародного співробітництва НБУ.

Під час цільових місій експерти поділяться своїм досвідом щодо роботи систем управління термінологією, а також підготують практичні рекомендації для НБУ. Зрештою, усі досягнення та результати, отримані в межах проекту, будуть представлені центральним банкам країн Східного Партнерства, щоб сприяти найкращим практикам удосконалення міжнародного співробітництва центральних банків.

Відповідальні за Компонент 4 (D): Національний Банк Польщі (лідер компоненту та близько 10 експертів із Національного Банку Польщі). Крім того, в заходах у межах цього компоненту візьмуть участь експерти з Банку Литви.

КОРОТКИЙ ОПИС ЗАХОДІВ ПРОЄКТУ УПРОДОВЖ ЖОВТНЯ 2020 РОКУ – СІЧНЯ 2021 РОКУ

До початку кожної місії експерти з боку країн-партнерів та країни-бенефіціара заздалегідь погоджували порядок денний, обговорювали пріоритети, послідовність заходів, перелік учасників. Уже після перших місій можна упевнено сказати, що експерти

активно залучалися до спільного робочого процесу, познайомилися один із одним й почали міжекспертний діалог та обмін досвідом, що і є суттю Проєкту. Через пандемію усі заходи Проєкту наразі відбуваються в онлайн-режимі.

Нижче наведено короткий опис результатів місії та коротка інформація щодо першого засідання Наглядового Комітету.

Дві підготовчі місії (підготовка початкового плану роботи) проєкту були проведені 23 та 28 жовтня. Ціль місій – обговорити та погодити сфери застосування та заходи проєкту за Компонентами 2 (B) та 4 (D) (за них відповідає Національний Банк Польщі) та Компонентами 1 (A) та 3 (C) (за них відповідає Банк Литви), які мають бути включені до робочої версії початкового робочого плану проєкту впродовж наступних семи місяців. Упродовж обох місій лідер проєкту від країн-партнерів поінформував учасників зі сторони НБУ та спостерігачів із Банку Литви про прогрес перших тижнів імплементації проєкту. Лідери усіх чотирьох компонентів із країн-партнерів представили опис заходів, які проводитимуться упродовж запровадження проєкту, а також їх бачення сфери застосування та часових термінів місій у межах початкового плану роботи до кінця квітня 2021 року.

У результаті подальшого обговорення, під час якого партнери з НБУ висловили свої пропозиції, були погоджені сфера застосування, попередні дати місій та наступні кроки для завершення роботи над початковим планом роботи. Підготовчі місії були дуже плідними, учасники дійшли згоди, що асистенти Постійного радника проєкту працюватимуть віддалено до 31 грудня 2020 року. Крім того, були погоджені попередні дати для засідання Наглядового Комітету та подальші дії, які необхідно взяти для завершення роботи над планом висвітлення роботи у межах проєкту та комунікацій.

КОРОТКИЙ ОПИС ЗАХОДІВ ПРОЄКТУ УПРОДОВЖ ЖОВТНЯ 2020 РОКУ – СІЧНЯ 2021 РОКУ

Компонент 1 (А)

Ознайомча місія в межах цього компоненту відбулася 19–20 січня 2021 року. Під час місії колеги з НБУ представили розширену інформацію про український банківський сектор, його структуру, діючі банки, зокрема й системно важливі, ступінь ринкової концентрації, частку державних та іноземних банків, типові бізнес-моделі українських банків, структуру їх активів та зобов'язань, джерела фінансування, головні ризики та інші показники, які є важливими для їх діяльності. Вони також представили організаційну структуру банківського нагляду в НБУ та огляд існуючої нормативно-правової бази, зосереджуючи особливу увагу на нещодавніх змінах у сфері управління ризиками та ICAAP. Після презентацій розпочалася жвава дискусія, обмін професійними позиціями, питання-відповіді. Учасники місії поділилися додатковою інформацією та документами, необхідними для кращого розуміння регулятивних вимог, установлених НБУ, з однієї сторони та спільними для ЄС і Єврозони регулятивними практиками в сфері банківського нагляду з іншої сторони. Крім того, учасники обговорили організаційні питання подальшої спільної роботи. Одразу після місії експерти з країн-партнерів обмінялися думками з колегами з НБУ в робочому режимі (шляхом обміну електронними листами та проведення коротких робочих ad-hoc зустрічей в режимі онлайн), надали коментарі щодо робочих версій розроблених Національним банком Положень.

Компонент 3 (С)

Загальна **ознайомча місія** за цим компонентом відбулася 16–18 грудня 2020 року. Вона була присвячена огляду та оцінці існуючих українських нормативно-правових актів, а також досвіду в сфері стратегічного планування. Колеги з НБУ виступили з презентаціями, після яких відповіли на запитання й обмінялися точками зору з колегами. Після цього вони представили історичний огляд змін у процесі стратегічного планування в Національному банку України, огляд Стратегії НБУ, її реалізації та моніторингу.

Експерти з країн-партнерів також обговорили процес стратегічного планування в НБУ та поділилися своїми спостереженнями й рекомендаціями. Зокрема, дискусія стосувалася гнучкості системи стратегічного планування, різних рівнів управління процесом стратегічного планування, моделі управління стратегією, розподілу ресурсів для стратегічних проєктів та прийняття рішень.

Партнери з НБУ також презентували нову Стратегію Національного банку (2021–2025), ознайомивши експертів із пропозиціями щодо розвитку та досягнутим прогресом. Наступна експертна місія в межах цього компоненту відбулася 27–8 січня. Під час онлайн-зустрічей учасники обговорили фінансове планування, контроль, структуру та процес управління проєктами в НБУ.

Експерти з країн-партнерів, зокрема представники центробанків Португалії, Швеції та Литви, поділилися досвідом своїх центральних банків у сферах стратегічного планування, управління процесами та фінансового планування. Національний банк України за результатом вирішив провести внутрішнє обговорення досвіду вищезазначених центробанків.

КОРОТКИЙ ОПИС ЗАХОДІВ ПРОЄКТУ УПРОДОВЖ ЖОВТНЯ 2020 РОКУ – СІЧНЯ 2021 РОКУ

Компонент 4 (D)

Ознайомча місія в межах цього Компоненту відбулася 15–18 грудня 2020 року. Під час місії учасники визначили потреби Національного банку України з точки зору імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС та інших стратегічних документів, а також удосконалення співпраці з органами ЄС, зокрема з Європейським Центральним Банком, Європейськими органами банківського нагляду, Європейською радою з системних ризиків та міжнародними фінансовими інституціями (Міжнародний Валютний Фонд) та центральними банками. Крім того, місія допомогла ознайомити експертів із країн-партнерів із програмою міжнародної технічної співпраці НБУ, а також визначити пріоритети в сфері технічної співпраці. Учасники також зосередили увагу на сфері покращення централізованої системи управління термінологією Національного банку України. Місія дозволила уточнити напрями майбутньої роботи в межах цього компоненту.

Одна з найважливіших подій упродовж звітнього періоду – перше засідання Наглядового Комітету, яке відбулося 1 грудня 2020 року.

Представники центральних банків із країн-партнерів, Національного банку України, Європейської Комісії та Представництва Європейського Союзу в Україні під час засідання Наглядового Комітету наголосили на важливості Проєкту для подальшої трансформації Національного банку України, його інституційного зміцнення, сприяння імплементації Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС. Під час зустрічі учасники ознайомилися із загальною інформацією про Проєкт, із початковим планом роботи в межах Проєкту, в якому зазначено детальний опис усіх заходів. Крім того, був представлений план висвітлення роботи у межах проєкту та комунікацій, в якому визначено стратегію комунікацій, заплановані результати, а також ресурси для реалізації цієї стратегії. Під час засідання Наглядового Комітету учасники ухвалили початковий план роботи та план висвітлення й комунікацій із дотриманням відповідних процедур ухвалення Представництвом ЄС в Україні.